

Tartalomjegyzék

Kérjük, kattintson a linkekkel ellátott címekre!

Így lépett túl a fej nélküli robotkutyán a Boston Dynamics	171
Egy elfeledett, majd évszázadokon át hivatkozott, ám sokszor félreértett dokumentum – Interjú Zsoldos Attilával az Aranybulláról	172–176
Az ő elképzelései modernizálták a 13. századi Magyarországot – Interjú Zsoldos Attilával az Aranybullát kiadó II. Andrásról	177–179
Bridzsvilágbajnokokat iskolázott a mesterséges intelligencia	179–180
Elon Musk nagyon elkezdett rendezkedni a Twitteren	180
Jobban tesszük, ha baromi óvatosak leszünk a web3-mal	181–182
Olcsó volt és olcsó maradt a magyar net	183
Hanyagolják a digitális képességeket az európai iskolákban	184
Még pontosabb lesz a Google Térkép	185
A mesterséges intelligencia segíthet felismerni a szívinfarktust	185–186
Kvantumprocesszor érkezett az ELTE-re	186–187
Megkönnyíti az Androidra való váltást a Google	187–188
Rengeteg újdonsággal áll elő az Apple – mikre számíthatunk?	188
Szavazzon a kortárs irodalomra!	189–190
Tovább veszít lendületéből a Zoom	190–191
Világon egyedinek számító épületben kap helyet nemzeti könyvtárunk archivális raktára	191–192
Visszacsempészték Darwin eltűnt naplóját a Cambridge-i Egyetem könyvtárába	193
Visszaél a hatalmával a felhőpiacon a Microsoft?	193–194

Így lépett túl a fej nélküli robotkutyán a Boston Dynamics

A robotgyártó első konzervatív raktári robotjára akkora az érdeklődés, hogy már csak 2023-24-es szállítással vesznek fel megrendeléseket.

Kereskedelmi forgalomba kerül a Boston Dynamics Stretch nevű mobil, autonóm robotkarja. Amióta tavaly nyáron a [Hyundai felvásárolta](#) a robotgyártó vállalatot, ez az első piacosított termékük. A Stretch sok szempontból a hagyományos ipari robotok kialakítását követi: egy vákuumos fogókarral legkülönbözőbb típusú és méretű dobozokat tud pakolni egyik helyről a másikra. Maximális teherbírása 22,7 kg.

A Stretch közel sem olyan látványos, mint a cég [táncoló](#) vagy [akadálypályákon brillírozó](#) robotjai, ám jelen pillanatban azoknál sokkal hasznosabb. A kb. raklapnyi alapterületű hordozón álló robot autonóm mozgásra képes. A Boston Dynamics az eszközt kifejezetten olyan vállalatok számára tervezte, melyek régebbi üzemeikben akarnak magas szintű automatizálást kialakítani. Mint a gyártó [közleménye](#) írja, az új robotok például logisztikai szolgáltatók meglévő raktártereikben használhatók anélkül, hogy radikálisan át kellene alakítani miattuk a tereket és a folyamatokat.

A robotnak nagy rugalmasságot biztosít, hogy alapja 360 fokban bármilyen irányba el tud mozdulni. Gépi látás segítségével navigál, képes meg-

különbözteti az egyes dobozokat, érzékeli, ha egy doboz elmozdult vagy lesett, és azokat önállóan megigazítja vagy felveszi. A meglévő létesítmények automatizálását az a tulajdonsága segíti a legjobban, hogy csak minimális betanításra van szüksége, és nem kell előre beleprogramozni a cikkek-számokat (a logisztikában SKU – Stock Keeping Unit – szám), illetve más, a mozgatandó dobozokra vonatkozó információkat. Fáradhatatlan, mint a robotok általában: egy feltöltéssel 16 órán keresztül tud dolgozni.

A Boston Dynamics gyors telepítést ígér: állítólag néhány nap alatt üzembe lehet helyezni egy új Stretch-et.

Tavaly óta tesztelik éles környezetben

Bár a Boston Dynamics nem verte nagy dobra, a robot tesztelése már tavaly elkezdődött. Olyan vállalatok vetették be raktáraikban kamionok, konténer ki- és bepakolására, mint a DHL, a Gap ruházati kereskedelmi vállalat, a H&M vagy a Maersk. Nekik annyira bejött a Stretch, hogy fel is vásárolták a gyártó teljes készletét. A The Register szerint csak a DHL 15 millió dollárt költött ezekre a robotokra.

Bár mostantól általánosan elérhető a termék, az érdeklődőknek legkorábban 2023-ban tud szállítani a Boston Dynamics. A vállalat vezérigazgatója, *Robert Playter* szerint a Stretch megfelelő választ jelent a munkaerőhiányra, és javítja az ellátási láncok hatékonyságát is.

A robot ára egyelőre nem ismert.

Válogatta: *Fonyó Istvánné*

Forrás: www.bitport.hu

Egy elfeledett, majd évszázadokon át hivatkozott, ám sokszor félreértett dokumentum – Interjú Zsoldos Attilával az Aranybulláról

A II. András által 800 éve kiadott Aranybulla a közhiedelemmel ellentétben nem a király addigi politikájának a tagadása, hanem sokkal inkább összegzése volt. Olyan sajátos dokumentuma a magyar történelemnek, amelynek esetében élesen elválik egymástól a saját korában betöltött szerepe és az utóélete – mondja Zsoldos Attila történész, akadémikus. Az mta.hu interjúja a Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai és Történettudományok Osztályának elnökével.

Zsoldos Attila
Fotó: mta.hu / Szigeti Tamás

Az 1222-es évszámot mint az Aranybulla kiadásának dátumát szinte mindenki ismeri. Arról, hogy valójában mit tartalmazott, és mi a jelentősége, vélhetően már sokkal kevesebben tudnának pontos összefoglalást adni. Ez ráadásul nem is olyan egyszerű, hiszen a történettudományi szakirodalomban az Aranybullával kapcsolatos értékeléseket olvasva feltűnő, hogy még egy-egy részletét tekintve is mennyire eltérő értelmezések születtek.

Igen. Kétségtelen tény, hogy a Karácsonyi János által említett Imre-párti ellenzéki csoport létezett. Sarokba is szorították a királyt, és elérték, hogy lényegében ők kerüljenek a hatalmat befolyásolni képes kulcspozíciókba. De az Aranybullához ennek csak annyiban van köze, hogy mikor a kényszerhelyzet kialakult, II. András ezzel a dokumentummal próbálta lecsendesíteni az elégedetlenséget.

A másik elmélet az Ön nevéhez kötődik. Eszerint nem beszélhetünk fordulatról. Inkább azt mondhatjuk, hogy az Aranybulla egyfajta összefoglalása a király addigi politikájának.

Az Aranybullával kapcsolatban alapvetően két elméletet különböztethetünk meg. Az egyik Karácsonyi János nevéhez köthető. Ő a 19. század végén úgy rekonstruálta a 13. századi eseményeket, hogy a II. András úgynevezett „új berendezkedés” politikájával szemben elégedetlenség alakult ki, amelynek fő hangadói olyan főurak voltak, akik II. András bátyja, a korábbi uralkodó, az 1204-ben elhunyt Imre támogatói közül kerültek ki. Ők aztán a független kisbirtokosok, a szerviensek tömegére támaszkodva kényszerítették ki az Aranybullát II. Andrástól. Karácsonyi János szerint az 1222-es dokumentum a királyi addigi politikájával való szembefordulást jelenti, olyan intézményeket vezet be, amelyek ezt a korábbi királyi politikát negligálják. Igen ám – folytatja Karácsonyi – de aztán sajnos megbuktak azok, akik kikényszerítették ezeket a változtatásokat, és újra a korábbi András-féle politika hívei kerültek nyeregbe, de csak rövid időre, és már az év végén újabb elégedetlenség alakult ki.

Ennek megfelelően az Aranybulla nem a király addigi politikájának a tagadása, hanem sokkal inkább megerősítése.

Azt mutatja meg, hogy mi az, amit a király hajlandó megadni.

Képletesen szólva: volt egy erős szél, és II. András azt befogta a saját vitorlájába?

Igen. Határozottan ellentétes a véleményem azzal, hogy a királyi szerviensek bármilyen módon szem-

Aranybulla: Arany függőpecséttel ellátott oklevél. II. András Aranybullájának hét, egyidejűleg kiállított eredeti példánya közül egy sem maradt ránk, szövege azonban fennmaradt egy 1318 körül készített másolat, valamint I. (Nagy) Lajos király 1351. évi törvénye, illetve annak átírásai révén.

bekerültek volna a királlyal. Nincsen olyan forrásunk, amely ezt alátámasztaná. A történet szerintem amúgy is egyszerűbb volt annál, mint ahogyan azt Karácsony János leírta. Nem volt ilyen sok – nevezük így – „kormányváltás”. Valamikor április táján az említett ellenzéki főúri csoport valóban átvette a királyi tanács – mai fogalommal szólva a kormány – irányítását. Karácsony ezt egy jeles naphoz, április 24-hez, Szent György napjához és egy akkor tartott székesfehérvári országos gyűléshez köti. Erről azonban semmilyen információnk nincsen. Csupán azt lehet kikövetkeztetni a forrásokból, hogy ez a politikai fejlemény legkésőbb április közepéig megtörtént. Aztán II. András a szerviensek tömegére támaszkodva, valószínűleg valóban egy székesfehérvári gyűlésen felülkerekedett ezen az ellenzéki csoporton, minden bizonnyal Szent István napja, azaz augusztus 20. táján.

Több szerző palotaforradalomként említi az Aranybulla közvetlen előzményeinek eseményeit.

Akár annak is nevezhetjük, mert mint említettem, nem egy széles tömegmozgalom, hanem egy meglehetősen szűk főúri csoport állt az események középpontjában.

Miért mondja Ön azt, hogy az Aranybulla nem az addigi politika tagadása, hiszen II. András például ígéretet tett benne arra, hogy a jövőben nem adományoz el egész megyét, miközben korábban hatalmas földbirtokokat adott híveinek?

Valóban, azt szokás mondani, hogy II. András mérhetetlenül eltúlzott birtokadományai táplálták az elégedetlenséget. Igaz is, hogy a király nagyon bőkezűen ajándékozott földeket az erre általa méltónak tartottaknak. De mit olvasunk erről az Aranybullában? Azt, hogy az igaz szolgálattal szerzett birtokot senkitől nem szabad elvenni! Jóllehet a birtokadományok ellenzői éppen ellenkezőleg, vissza akarták vetetni az elajándékozott földeket. Ha valóban ők diktálták az Aranybulla pontjait, akkor bizony nagyon rosszul tették a dolgukat! Az Aranybulla szövege ugyanis nincsen összhangban ezzel az elképzeléssel. Félreértésen alapszik ugyanakkor az Ön által is említett, egész megyék eladományoz-

Az Aranybulla rekonstrukciója az Országgyűlési Múzeumban Fotó: Bencze-Kovács György (OGYM)

zásáról szóló rész. A félreértés azon alapul, hogy a kor magyarországi latinságában mind a „megye”, mind az „ispánság” szót a *comitatus* jelölte. A király nem adományozott el egész megyéket, mert azt nem is tehetette meg. Ispánságokat adományozhattott el. Az ispánság egy sajátos királyi uradalom volt, amely alapvetően a vármegyéhez kötődött. Létezett például Pozsony vármegyében a pozsonyi várispánság, amelynek ott voltak földjei, de Pozsony vármegyében ezen kívül voltak más királyi birtokok, sőt egyházi területek, magánföldesúri birtokok is, amelyekhez az uralkodónak semmi köze nem volt. A király tehát, ennél a példánál maradva, legfeljebb a pozsonyi várispánságot adományozhatta volna el, magát Pozsony megyét azonban nem. De ezt sem tette. Összesen két ispánságot érintő adományozásról van tudomásunk II. András korából. Az egyik 1207-ben történt, ehhez képest tehát kicsit későn tört volna ki az elégedetlenség 1222-ben, a másik idejéről pedig nincsen pontos tudomásunk. Amikor tehát a király azt ígéri, hogy nem adományoz el egész ispánságot, akkor olyat ígér, amit amúgy sem szándékozik megtenni. Annál is inkább, mert az uralkodását fémjelző új berendezkedés politikájának megítélésém szerint éppen az volt a lényege, hogy az ispánságok élén álló ispánok jogait csökkentse. A birtokadomány azért illik bele ebbe a logikába, mert számíthatott az adományosok politikai hűségére. A királyi szerviensi csoport létrehozása azért illett bele a politikájába, mert az Aranybullában olvasható szerviensi jogok

kivonták a szervienseket a megyésispánok katonai és igazságszolgáltatási joghatósága alól. Az adórendszert is úgy formálta át a király, hogy azokat az adókat szüntette meg, vagy azokról mondott le, amelyekkel korábban osztozott az ispánokkal, és olyanokat vezetett be, amelyekhez az ispánoknak semmi közük nem volt. Tehát az ispánok mozgásterének a csökkentését látjuk, és az új intézményeknek a királyi hatalomhoz különböző módokon való hozzákapcsolását. Ez volt a királyi politika lényege.

Közhelyszerűen szokás emlegetni azt is, hogy az egyház is ellenezte II. András addigi politikáját.

Igen, de ez nem azt jelentette, hogy az uralkodó meghátrált volna az Aranybullában. Ott ugyanis azt olvashatjuk: a király nem engedélyezi, hogy az egyházi tizedet pénzben fizessék meg, hanem azt úgy kell leróni, ahogy a föld hozza a termést. Ha pedig a püspökök ellenállnak, akkor a király nem fogja őket támogatni. Hát ebből nem úgy tűnik, hogy a püspökök diktáltak volna az uralkodónak.

Volt-e olyan európai minta, amelyet az Aranybulla külföldi előzményének tekinthetünk? Az angol Magna Chartát, de jeruzsálemi és aragóniai példákat is fel szoktak hozni.

Azok az aragóniai törvények, amelyek párhuzamba állíthatók az Aranybullával, évtizedekkel később születtek. Elképzelhető ugyanakkor, hogy éppen a magyar dokumentum volt valamilyen hatással rájuk. II. András egyik leánya I. Jakab aragóniai

II. András kihirdeti az Aranybullát

Jantyk Mátyás festménye az Országház Felsőházi termében Forrás: Wikimedia Commons

uralkodóhoz ment feleségül, és vele együtt mentek magyarok az ibériai félszigetre. Az uralkodó szentföldi hadjáratán a Jeruzsálemi Királyság nagy törvénykönyvét, az assziszákat is megismerhette. Az angol és magyar kapcsolatok is élénkebbek voltak ez idő tájt, mint ahogy korábban gondoltuk. Összefoglalva: az elvi lehetősége megvan annak, hogy a különböző dokumentumok és az Aranybulla között volt valamilyen kapcsolat, de még a legalaposabb vizsgálatokkal sem mutathatók ki szövegszerű megfelelések.

Én legfeljebb annyit mernék kijelenteni, hogy a Magna Charta jelenthetett 1222 Magyarországnak valamiféle mintát arra, hogy egy robbanásveszélyes politikai helyzeten a király úrrá lehet, ha átfogó, az uralkodó és az alattvalók viszonyát a lehető legszélesebb keretek között rendező dokumentumot bocsát ki, és azt a szokásosnál erősebb garanciával látja el. Ezt el lehet képzelni, de korántsem magától értetődő, hogy valóban ez történt. Ha ezt elfogadjuk, akkor viszont az angol példa sokkal inkább szolgálhatott mintául II. András, mint bárki más számára a kor Magyarországnál.

Az Aranybulla talán legtöbbet emlegetett paszusa az ellenállási záradék. Ezt is annak bizonyítékeként szokták emlegetni, hogy az Aranybullát az uralkodóra úgy kényszerítették rá.

Nem szokták viszont figyelembe venni, hogy ha az Aranybulla II. Andrásé, akkor miért ne vállalna valami erős garanciát? Elvégre az ő szándékai szerint fogalmazták meg, tehát nem eshetett neheze az akaratát tükröző szabályok betartása. Nem akarta visszavenni a birtokokat, tehát megengedte, hogy ha mégis visszavenné, akkor álljanak ellen. Nem akarta pénzben szedni a tizedet, ha tehát mégis így tenne, akkor ismét csak szálljanak szembe vele. Amúgy pedig a kortársak sem láttak semmiféle alkotmányos garanciát az ellenállási záradékban. Amikor 1231-ben II. András ismét saját elképzeléseit törvénybe foglalva megújítja az Aranybullát, egyházi nyomásra megváltoztatja az ellenállási záradékot. Ott egy személyben az esztergomi érsek kapja meg azt a jogot, hogy intse meg, ha súlyos problémát lát, ha pedig ennek az intésnek nincsen eredménye, akkor sújtsa őt egyházi büntetéssel, akár kiközösítéssel is. Az 1231-es Arany-

Az ellenállási záradék

„Hogyha pedig mi, vagy az utánunk következő királyok közül valaki ezen mi szerzésünknek ellene járna valaha, ez a levél adjon szabad hatalmat mind a püspököknek, mind más jobbágyuraknak és országunkbeli nemeseknek mindnyájan és egyen-egyen, jelenvalóknak és jövődöbelieknek és az ő megmaradékoknak, hogy mind nekünk, mind az utánunk következő királyoknak minden hűtelenség szégyenvallása nélkül ellentállhasanak és ellentmondhassanak mind örökké.”

Corpus Juris Hungarici

Forrás: <http://mek.oszk.hu/01300/01396/html/>

bulla végrehajtásával Róbert esztergomi érsek történetesen elégedetlen volt, ezért 1232 nagybőjtjének elején ki ugyan nem közösiette a királyt, de az országra egyházi tilalmat mondott ki. A szentségek tehát a keresztség és az utolsó kenet kivételével nem voltak kiszolgáltatathatók. Nem lehetett például házasságot kötni vagy misézni. Ez abban a korban igen súlyos dolognak számított, ne feledkezzünk meg arról, hogy a vallás és a gyakorlásához tartozó szertartások sokkal szervezettebben tartoztak hozzá az emberek életéhez, mint – a többség esetében – manapság. Azt gondolhatnánk, hogy Róbert az ellenállási záradékra hivatkozott az egyházi büntetések kihirdetésekor, de nem. Az érsek egy pápai bulla felhatalmazásából vezette le azt a jogát, hogy élhet a súlyos büntetéssel.

Az Aranybulla sorsában fordulópontot jelent, amikor 1351-ben Nagy Lajos király saját, abban az évben kiadott törvényébe belefoglalta az Aranybullát. Ezzel kelt új életre az addig levéltárak mélyén porosodó dokumentum. Ismerték persze, de 1351-től fordult elő, hogy a királyok koronázások vagy más jelentős események alkalmával ismét átírják és megerősítik az Aranybullát. Werbőczy István egyenesen azt írta, hogy a késő középkori királyok megkoronázásuk alkalmával esküt tettek az Aranybullára.

Az Aranybulla utóélete tehát Nagy Lajos 1351-es törvényeivel indult el.

I. Lajos azt a cikkelyét, amelyet a királyi hatalommal ellentétesnek gondolt, érvénytelenítette. Ilyen volt például a királyi szerviensek – akkor már nemesek – öröklési rendjével kapcsolatos passzus. Ezt szemrebbenés nélkül törölte belőle. Kevésbé ismert, hogy 1352-ben ismét változtatott az Aranybullán. Valami figyelmetlenség folytán ugyanis az a rész, amelyben az uralkodó azt mondja: nem támogatja, hogy pénzben szedjék a tizedet, benne maradt az 1351. évi átírásban is. Az egyház nem szerette a tisztázatlan kérdéseket, úgyhogy Lajos ezt is visszavonta. Erről fennmaradt két egyházmegegyezés ezzel kapcsolatban írt parancslevele. Ami tehát nem tetszett Nagy Lajosnak, abba belenyúlt. Az ellenállási záradék maradt, jóllehet Lajosról tudható: nem tűrte, hogy bárki is korlátozni próbálja a hatalmát. Apja, I. Károly (akit Károly Róbertként is emleget a köztudat) az életéből negyedszázadot volt kénytelen pazarolni arra, hogy azokkal az alattvalóival, akik úgy gondolták, hogy az uralkodó akaratával szembeeszegezhetik a magukét, megértesse a királyi hatalom kizárólagosságát, s lám, fiában, Lajosban fel sem merült, hogy az ellenállási záradék bármiféle módon korlátozná uralkodói teljhatalmát. Ellenkező esetben nyilván azt is kigyomláta volna a szövegből az Aranybulla 1351. évi megerősítésekor. Nem érdektelen az sem, hogy az ellenállási záradék a középkorban soha nem volt hivatkozási alap a királyi hatalom ellen fellépők számára. Az újkorban, a Bocskai-féle felkelés idején azonban már igen. Sőt emlegetik például Németalföldön a magyar példát, hogy íme, a zsarnok ellen fel lehet lépni. Időközben ugyanis alapvető változásokon ment át az ellenállási záradék értelmezése. A kiindulópontot Werbőczy István 1514-ben befejezett, a magyar szokásjogot összegző *Hármaskönyve* jelenti, mely még kizárólagosan a II. András Aranybulláját be nem tartó uralkodókkal szembeni ellenállásra vonatkoztatja az ellenál-

lási jogot, miközben a nemesség sarkalatos jogainak egyikeként említi. Ezen a ponton Werbőczy, érthető módon, saját korának nemességfogalmát használta, mely jelentősen eltért a 13. századitól. 1222-ben a királyi szervienseket még nem számították a nemesek közé, s az Aranybulla nem is adja meg nekik az ellenállás jogát. Werbőczy nyomán aztán kifejlődött az ellenállási jognak egy kiterjesztett értelmezése, mely e jogot már nem kötötte az Aranybullához, hanem a nemesség bármiféle sérelmére vonatkoztatta.

A magyar jog történetében tehát hosszú távú hatása volt a dokumentumnak.

Évszázadokra érvényes, ámbár – mint láthattuk – koronként más és más módon. Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy

az Aranybulla egy európai törvényhozási hullámhoz – mai szóval élve, trendhez – illeszkedik, de független, önálló alkotás.

A kor hasonló dokumentumaival szövegszerű párhuzamok nem mutathatók ki, s ezek hiánya annál is inkább feltűnő, mert egyház- és római jogi elemek feltűnnek az Aranybulla szövegében. Világos tehát, hogy bárki öntötte is formába a szöveget, tanult, képzett ember volt. Munkája során azonban nem a király addigi politikáját tagadó, hanem sokkal inkább azt összegző dokumentumot készített el.

A Zsoldos Attilával készített interjú második részében arról beszélgetünk majd, hogy a II. Andrásról a köztudatban élő, nem túlságosan pozitív kép mennyiben felel meg a valóságnak.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.mta.hu

Az ő elképzelései modernizálták a 13. századi Magyarországot – Interjú Zsoldos Attilával az Aranybullát kiadó II. Andrásról

Könnyelmű – ez az egyik leggyakrabban használt jelző a középkori Magyar Királyság egyik legtovább hatalmon lévő uralkodójáról. Pedig a történelmi forrásokból valójában egy jó diplomáciai érzékű, a nehéz helyzeteket ügyesen kezelő politikus képe rajzolódik ki. Zsoldos Attila történésszel, az MTA rendes tagjával, a Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai és Történettudományok Osztályának elnökével az Aranybulla után ezúttal az Árpád-házi királyról beszélgetünk.

Mértéktelen birtokadományozás, az idegen földről érkezett feleség, Gertrudis önkényeskedése, a környezetében lévő merániak tobzódása, az értelmetlen halicsi és szentföldi keresztes hadjáratok, majd az elégedetlenség hatására meghátrálás, amelynek egyik bizonyítéka az Aranybulla. II. Andrásról leginkább ez a kép él a köztudatban. Első beszélgetésünkéből kiderült, hogy az Aranybulla eddig meghatározó értelmezése változóban van. Igaz ez II. András megítélésére is?

Igaz, de ez a kép nagyon lassan azért változik. Az én II. Andrásról alkotott képem mindenestre alapvetően tér el az Ön által előbb felvázolttól. Szerintem kimondható róla, hogy az ő elképzelései modernizálták a 13. századi Magyarországot.

Uralkodása eredményeként a Magyar Királyság sokkal közelebb állt a kor nyugat-európai modelljeihez, mint a korábbi – nevezzük így – Szent István-i berendezkedés. Az egy archaikus modell volt, amely a királyi birtokok mérhetetlen túlsúlyára épült. Ezt modernizálta II. András.

Milyen konkrét modernizációs lépések fűződnek a nevéhez?

Például a nyugat-európai típusú városfejlődés meg alapozása. Korábban is voltak ugyan a 11–12. századi Magyarországon olyan települések, amelyek városfunkciót láttak el, de ezek nem voltak a szó nyugat-európai értelmében vett városok. Hiányoztak ugyanis a helyi polgároknak azok az önkormányzati intézményei, amelyek Nyugat-Európában akkor már egy jó ideje jellemezték a városokat.

Az első magyarországi városprivilegiumot II. András adta ki 1230-ban. A vám- és az adórendszert szintén ő korszerűsítette. Ő kezdte el bete-

lepíteni az ország északkeleti részén lévő erdős hegyvidékeket, hogy azokat a területeket ne csak királyi vadászatokra lehessen használni. Az ilyen telepítéspolitikának több haszna is volt, például az, hogy egyre nőtt az adózók száma.

Mire vezet vissza a köztudatban kialakult negatív képet?

Erősen hajlanék arra, hogy II. Andrásnak egyszerűen balszerencséje volt. Az egyik legfontosabb szempont vélhetően az, hogy birtokeladományozási politikája nagyon ismert volt. Mikor is bontakozik ki a tudományos igényű magyar történetírás? A 19. században. Amikor egyfelől a hagyományos

II. András koronázása Képes Krónika (Chronicon Pictum) Magyar Helikon, Budapest, 1964, 123. old. (f.62b) Országos Széchényi Könyvtár, Budapest (mek.oszk.hu)

magyar nemesség – nevezzük dzsentrinek – mással sincsen elfoglalva, mint azzal, hogy miként tartsa meg a családi birtokot. A társadalom másik része pedig – a polgárok – a vagyon gyűjtésével van elfoglalva. Ebben a közegben egy birtokokat eladómanó király nem sok megértésre számíthat. Aztán itt van a magyar irodalom és zeneirodalom két remek darabja. Katona József drámája és Erkel Ferenc operája. Ezekben a klasszikus művekben sem egy erőteljes király képe bontakozik ki. Katona darabjában például azt mondja II. András, hogy Gertrudis gyilkosát nem büntette meg, mert nem is merte. A történeti valóság az, hogy a megtorlás nem maradt el, a gyilkost – nem Bánkot, hanem az igazit, a Bánk bán Petur bánját – és tettestársait karóba húzatta.

Ellentmondásos a megítélése szentföldi hadjáratainak is. A Képes krónika leginkább arról tudósít, hogy milyen szentek ereklyéit gyűjtötte össze.

Én viszont azt kérdezném: mi abban a kudarc, hogy valaki egy keresztes sereget elvisz a Szentföldre, és épségben haza is hoz? Az ideális kereszteslovag a korban az volt, aki a szentföldi boldogulásra teszi fel az életét. Ezt egy lovag megtehetette, Magyarország királya viszont nem. Megítélésem szerint sokkal inkább lehetett volna szemrehányást tenni II. Andrásnak azért, ha éveket elpazarol, hogy ott egy teljesíthetetlen feladat végrehajtásával kísérletezzen, miközben Magyarország uralkodó nélkül marad.

Hogy látja a sokszor emlegetett birtokeladományozási politikáját? Vannak olyan értékelések, amelyek szerint ezekkel a birtokeladományozásokkal ugyan stabilizálta hatalmát, hiszen egy hozzá lojális csoport alakult így ki, hosszabb távon viszont egy olyan társadalmi réteg létrehozását és megerősödését segítette elő, amely erős ellensúlya lett a központi hatalomnak. Ezt majd az Árpád-kor végén látjuk igazán.

Ebben van igazság. De a gondolatmenet folytatható. II. András megadta a nagybirtokot az előkelőknek. Ez tény. Fia, az őt követő IV. Béla viszont megadta hozzá a várakat a tatárjárás után. Merthogy nem királyi várak épültek, hanem magánvárak. Ha úgy nézzük, akkor ez is az eredeti elképzelés kudarca volt, mert IV. Béla alapvetően azt szerette volna, hogy az egyház és kisebb földesurak közös erővel

építsenek várakat, amelyek védelmet jelentenek, ha megint jön a tatár. De nem ők, hanem a nagybirtokosok építettek várakat. Ha tehát méltányosak akarunk lenni, akkor a 13. század végi, 14. század elejei nagy oligarchikus hatalmak úgy jöttek létre, hogy II. András megadta hozzá a földet, IV. Béla pedig a várat. De én még nem láttam olyat, hogy valaki IV. Bélát elmarasztalta volna ezért. Nem is lett volna életszerű, hiszen honnan tudhatta volna 1260-ban, hogy mi történik 1290-ben? Valójában ez csak utólagos okoskodás. Mindig egy adott kérdésre kell egy adott pillanatban megfelelni. Ha az akkor jó válasznak bizonyult, akkor minden rendben van. II. András uralmának erősségét egyébként jól mutatja, hogy kétszer volt uralkodása alatt felfordulás az országban. Először a halicsi hadjárata idején, 1213-ban, amikor megölik Gertrudist, valójában nem tudjuk, hogy miért. Másodszor pedig 1217–1218-ban, amikor a Szentföldön volt. Amikor itthon volt, akkor rend volt. Ennyit a gyenge királyról. Hosszú ideig uralkodott, 1205-től 1235-ig, s harminc év alatt sikerek és kudarcok váltják egymást, mi sem természetesebb ennél.

Az Árpádok trónján egy pipogya fráter három évtizedig nem nagyon maradt volna meg.

Erősen alábecsültük eddig személyes teljesítményét és uralkodásának eredményeit is.

Ismét az ördög ügyvédje leszek: halicsi hadjáratai azért nem voltak diadalmenetek.

Ez igaz, de nem is lehettek azok. A halicsi politika kudarcának kulcsa abban kereshető, hogy egy-egy válságosra fordult helyzetben a katonai megoldás mindig sikerrel járt, a II. András érdekeinek megfelelő, tartós uralmat biztosító politikai stabilitás kialakítása azonban sosem sikerült. 1214 után pedig, amikor elkötelezte magát fiatalabb fiai – előbb Kálmán herceg, majd az ifjabb András – halicsi uralma mellett, Halics kérdése egyszeriben a dinasztia – s azzal együtt persze az ország – ügyévé vált. Így lett Halics II. András számára az, amit a latin Nyugatnak a keresztes hadjáratok jelentettek: olyan vállalkozás, melyet elvi megfontolások miatt nem lehet feladni, jóllehet gyakorlati okok miatt sikerre vinni sem volt lehetséges.

II András képe Thuróczi János Magyarok Krónikája (Chronica Hungarorum) című művében
Forrás: Wikimedia Commons

II. Andrásról alkotott képünk éppúgy revízióra szorul, mint például a Luxemburgi Zsigmondról vagy a Jagellókról alkotott.

András negatív megítélésének – ami remélem, változni fog – kontrasztját adja az is, hogy IV. Béla viszont mint „második honalapító” megbecsült alakja a magyar történelemnek. Valójában azonban IV. Béla a legtöbb vonatkozásban folytatta apja politikáját – némi habozást követően a birtokadományok terén is –, így kis túlzással elmondható, hogy ami miatt nem szeretjük II. Andrást, azért szeretjük IV. Bélát. Az, hogy IV. Béla uralkodói teljesítményével valóban rászolgált az elismerésre, a legkevésbé sem tompítja az ellentmondás élet.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.mta.hu

Bridzvilágbajnokokat iskolázott a mesterséges intelligencia

Ez a sakk vagy a gó után újabb mérföldkő lehet az MI menetelésében, mivel a bridzs is olyan stratégiai játék, amelyik nagyban épít a ránk jellemző "emberi" képességekre.

A mesterséges intelligencia nyolc világbajnokot is lelépett a bridzs kártyajátékban, ami újabb trófeát jelent az emberi képességeket felülmúló gépi tanuló rendszerek számára. A bridzs a kevés kártyajáték közé tartozik, amelyet nem csak versenyszerűen lehet űzni, de ez magas szinten nagy tapasztalatot

és tudást, koncentrációt, memóriát, logikus gondolkodást és fejlett döntési képességeket feltételez. A [The Guardian beszámolója](#) szerint a top játékosok összesen 800 leosztáson (80 körön) keresztül küzdöttek egymással, a gép pedig 67 sorozatot nyert meg, 83 százalékos arányban verve az embereket.

A szóban forgó mesterséges intelligencia a NooK, a francia NuukAI által fejlesztett szoftver volt, amelyik egy kétnapos párizsi versenyen bizonyította hatékonyságát. A lap szerint a neuroszimbolikus rendszer a modern mélytanuló technológiák és a hagyományosnak mondott, szabályalapú programok kombinációjából áll. A vállalat öt év alatt fejlesztette ki, és egyik jellemzője, hogy a döntései könnyebben érthetőek a legújabb, feketedoboz-szerűen működő MI-rendszerekhez képest.

Érdeemes megjegyezni, hogy a szoftver nem játszott teljes értékű bridzset, amennyiben a játék licitálási szakasza kimaradt, ez pedig egy összetett folyamat, amely magában foglalja a kommunikációt és az ellenfelek félrevezetését – vagyis a játék kifejezetten érdekes és bonyolult részét. A NooK egyik kihívója, *Nevena Senior* azonban világossá tette: a megjátszott vállalások kellően változatosak voltak hozzá, hogy a parti ugyanakkora jelentőséget kapjon, mint maga a licitálás.

Sorban dőlnek a bálványok

Az angol bridzsvilágbajnok szerint a NooK alkotói "nagyszerű munkát végeztek", és a mesterséges intelligencia nem csak jobban olvassa az ellenfeleit, mint az emberek, de jobban ki is tudja használni a hibáikat. Ez olyasvalami, amihez a humán játékosokra is megfelelően nagy tapasztalatra van szükségük, őt pedig "kellemesen meglepte", hogy egy robot képes lehet ennyire tipikus emberi képességek utánzására.

A gépek és az emberek összecsapásának legelső és máig leghíresebb csatája az IBM Deep Blue rendszer és *Garri Kaszparov* két mérkőzése volt, ahol

a Deep Blue az első felvonásban játszmát nyert, majd a visszavágót teljes egészében behúzta. 2007-ben a kanadai Alberta Egyetem kutatói a dámajátékot oldották meg, abban az esetben 500 milliárd pozíció átvizsgálásával megalkotva a legyőzhetetlen programot. 2011-ben az IBM *Watson* győzte le a Jeopardy televíziós vetélkedő bajnokát.

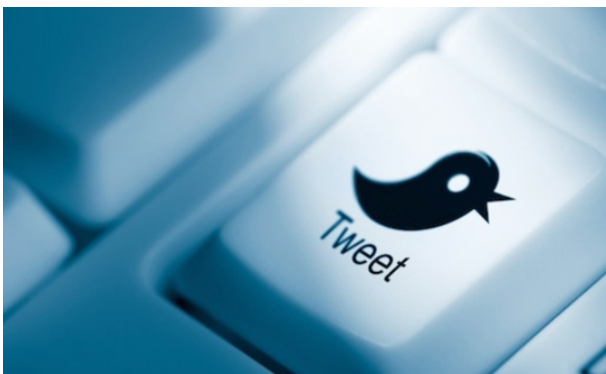
Még jelentősebb mérföldkőnek tartják a Google DeepMind AlphaGo rendszerének 2016-os trófeáját, amikor a gép 4-1 arányban diadalmaskodott a 9 danos dél-koreai profi gójátékos *I Szedol* fölött. Egy évvel később az AlphaGo Kínában, azaz hazai pályán győzte le a világ legjobbjának tartott, szintén 9 danos *Ko Csie-t*; ez a két esemény állítólag a kínai politikusokra is *akkora hatást gyakorolt*, hogy addig nem látott forrásokat nyitottak meg meg a mesterséges intelligencia fejlesztésére. Emellett szinte jelentéktelen hírek számított, hogy ugyancsak 2017-ben *a póker is elesett* a gépekkel vívott harcban.

Válogatta: *Fonyó Istvánné*

Forrás: www.bitport.hu

Elon Musk nagyon elkezdett rendezkedni a Twitteren

A világ aktuálisan leggazdagabb embere eddig csak kritizálta a Twittert, de most be is vásárolta magát a társaságba, és annak legnagyobb részvényeseként már a felhasználókat szavaztatja bizonyos változtatásokról.

A Tesla/SpaceX vezérigazgatója, *Elon Musk* 73,5 millió részvény felvásárlásával 9,2 százalékos részesedését szerzett a Twitter mikroblog-szolgáltatásban. A közel 3 milliárd dollár értékű üzlet nyomán

egy csapásra ő lett a társaság legnagyobb részvényese, a Twitter árfolyama pedig azonnal több mint negyedével ugrott meg a tőzsdén, miután a tranzakció híre elterjedt egy hatósági beadvány nyomán.

Musk még március végén, éppen *egy Twitter-üzenetben jelezte*, hogy "komolyan gondolkodik" egy új közösségimédia-platform felépítésén. A Twitter rendszeres felhasználójaként már többször is bírálta a hálózatot és annak politikáját, amennyiben szerinte a vállalat nem tartja magát a szólás- szabadság elveihez, és ezzel magát a demokráciát is aláássza.

A menetelés azonban nem ért véget a részvény-csomag megszerzésével, mert Musk nem sokkal később *egy közvélemény-kutatást is indított*. Ebben

arról kérdezi a twitterezőket, hogy szeretnék-e egy "szerkesztés gombot", vagyis az üzenetek szerkesztésének lehetőségét, ami a közösségimédia-platform egy sokak által régóta várt funkciója lenne.

Végső soron senki nem tud semmit

A Twitter vezérigazgatója, *Parag Agrawal* rögtön arra kérte a felhasználókat, hogy "óvatosan szavazzanak". Ettől függetlenül a poll kiírása után kevesebb mint három órával már több mint 1,2 millióan jelezték a véleményüket, több mint 75 százalékban támogatva a szerkesztési lehetőséget. (Összehasonlításképpen: Musk profilja több mint 80 millió követővel rendelkezik.)

A múlt héten egy másik közvélemény-kutatásban az üzletember azt kérdezte, hogy a Twitter algoritmusának nyílt forráskódúnak kellene-e lennie. Akkor a felhasználók több mint 82 százaléka válaszolt igennel, miközben a Twitter korábbi vezérigazgatója, *Jack Dorsey* ismét arról posztolt, hogy az egyes algoritmusok használata szabad választás kell, hogy legyen mindenki számára.

Egy még korábbi szavazás során Musk a Twitter és a szólásszabadság viszonyát dobta fel, és követőinek több mint 70 százaléka úgy látta, hogy a szolgáltató elégtelenül teljesít ezen a téren. Decemberben pedig egy mémben hasonlította Agrawalt Sztálinhoz, miközben Dorsey a diktátor később kivégzett elvtársaként szerepel a képen (utalva arra, ahogy kigolyózták őt a Twitter éléről).

A kommentárok most azt elemezzetik, hogy a 3 milliárd dolláros bevásárlás Musk tényleges vagyonának csak elenyésző részére, alig 1 százaléka rúg, vagyis adott esetben annak sem lenne akadálya, hogy tokkal-vonóval megvegye a Twittert. Ez a részvényeseknek nyilván jó hír, mert az aktuális árfolyamnál sokkal többet kapnának a befektetésük után, a Reuters viszont arról is beszámolt, hogy az elemzők minimum gyanúsnak tartanak néhány opciós üzletet, amelyet szó szerint közvetlenül Elon Musk beszállása előtt kötöttek a tőzsdén.

Válogatta: *Fonyó Istvánné*

Forrás: www.bitport.hu

Jobban tesszük, ha baromi óvatosak leszünk a web3-mal

Fényesebb online jövőt ígér, de közben lerakhatja egy disztópikus rémálom alapjait is – figyelmeztet március végén kiadott elemzésében a Forrester Research.

A Forrester Research március végén elérhetővé tett elemzése "[Web3 Promises A Better Online Future But Contains The Seeds Of A Dystopian Nightmare](#)" címmel vizsgálja a legújabb divatkifejezés, a web3 mögött álló elképzeléseket. Ebben az elemző-cég megpróbál érthető módon a blokklánc-alapú,

decentralizált, újabban már a metaverzumot is felvonultató fogalom mélyére ásni, és úgy tűnik, nincs elragadtatva attól, amit ott talált.

Már a dokumentum alcíme is egy figyelmeztetés, amely szerint a az informatikai és marketinges vezetőknek, a CIO-knak és a CMO-knak extra elővigyázatosnak kell lenniük a koncepció megközelítésével. Az eredetileg web 3.0-ként használt kifejezés korábban még [a szemantikus webre utalt](#), újabban azonban web3-ként hivatkoznak a fejlesztőinek és felhasználóinak tulajdonában lévő, decentralizált módon működő, tokenekre épülő internetről.

A tanulmány pontokba szedte mindannak a lényegét, ami a cég szerint a web3 elképzelt és gyakorlati vonatkozásairól megállapítható. A The Register [kimerítő összefoglalója alapján](#) a decentralizáció az elképzelt formában nem valósítható meg,

ahogy azt a jelenlegi, nagy piaci szereplők köré összpontosuló kriptográfiai projektek is mutatják. Ugyanígy véleményesek a közösség intelligens szerződéseit által kódolt és érvényesített szabályok, amennyiben nem egyértelmű, hogy miért kellene bárkinek is megbízni a tökéletesen fejlesztekben.

Elsőre (sem mindig) hangzik sima ügynek

Egy másik lufi lehet a nyílt és átlátható kód alkalmazása, ami önmagában még nem akadályozza meg a monopóliumok kialakulását, főleg, hogy az ilyen kódot is emberek egy szűk csoportja határozza meg. A "kriptogazdaság" elvei is csak formailag előnyösek a rendszer minden résztvevője számára, a valóságban azonban legfeljebb áthelyezi a hangsúlyokat, de továbbra is a gazdagok maradnak előnyös helyzetben, és új monopóliumok növekednek fel.

Bár az is jól hangzik, hogy a web3-mal a felhasználók birtokolhatják és irányíthatják az általuk létrehozott adatokat és tartalmakat, a tulajdonjog fogalma ezen a területen meglehetősen homályos – különösen, hogy a legtöbb felhasználó nem hajlandó vagy nem képes állandóan döntéseket hozni az ilyen adatokkal kapcsolatban. A Forrester szerint ugyanez igaz a saját digitális személyazonosság és a hitelesítési adatok kezelésének nehézségére is.

Az aránylag kevés hozzáértőn kívül az is nehezen képzelhető el, hogy a felhasználók tényleg maguk irányítják majd az általuk használt alkalmazásokat és hálózatokat, mint ahogy azt is érdemes figyelembe venni, hogy hány online közösség romlott meg vagy töredezett már szét az idők során. Ha ilyesmi merül fel mondjuk azok között, akik mások pénzügyeit kezelő hálózatokat és applikációkat működtetnek, akkor máris a címében szereplő, disztópikus forgatókönyveknél járunk.

Óvatosság a digitális aranyláz közepette

Nem sokkal egyszerűbb a decentralizált autonóm szervezetek és intelligens szerződések gyűjteményeként létező entitások kérdése sem, amelyeknek nincsenek jogi alapjaik, mindössze arra az utópisztikus feltevésre épülnének, hogy a világon minden lehetőség kóddá alakítható. Ott vannak aztán a DeFi (Decentralised Finance) szolgáltatások, amelyekből hiányoznak a fogyasztóvédelmi készségek, a megfelelő kockázatkezeléshez pedig olyan szintű kódellenőrzés is szükséges, amelyet csak nagyon kevesen tudnak elvégezni.

A Forrester Research arra is figyelmeztet, hogy a web3-at jelenleg a kriptovalutákkal és más digitális eszközökkel, például az NFT-kkel foglalkozó spekulánsok uralják, és olyan szabályozatlan környezetről van szó, amelyben a gyors meggazdagodásra irányuló forgatókönyvek gyakran nyomják el az értékesebb projekteket. Ez ráadásul így is marad, ameddig a kockázatitőke-társaságok dollármilliárdokat öntenek a web3-ba, és folytatódik a körülötte tapasztalható hype.

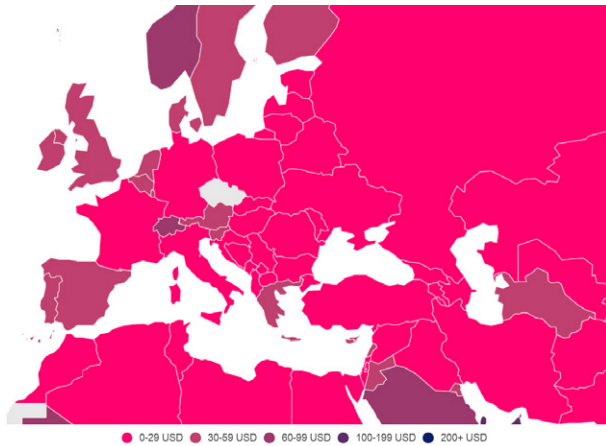
A tanulmány szerint már a web3 kapcsán is ugyanazokat a monopóliumépítő, kizsákmányoló és értékkinyerésről szóló trendeket láthatjuk, amelyeket elvileg éppen a web3 rajongói hibáztatnak a meglévő világháló tönkretételéért. A Forrester mindezek alapján rendkívüli óvatosságot javasol a web3-as projektek értékelésekor. Mások mellett azt tanácsolja a CIO-knak vagy CMO-knak, hogy minden esetben megbizonyosodjanak meg róla, pontosan ki és milyen módon profitál egy-egy projektből, plusz érdemes figyelembe venni az adatvédelem és governance problémákat is az ügyféladatokat blokkláncokon való megosztásakor.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.bitport.hu

Olcsó volt és olcsó maradt a magyar net

A 220 földrajzi területet összehasonlító globális listán elfoglalt 24. helye alapján Magyarországon továbbra is olcsón mérik a csomagokat.

Kijött a Cable.co.uk rendszeresen frissülő [elemzése](#) a szélessávú internetelés aktuális állapotáról a világban. Ezúttal az országokban, egyes régiókban érvényben lévő csomagok árszintjét vetették össze. A hazai fogyasztók ebből a szempontból is meglehetősen jó helyzetben vannak, hiszen Magyarország ezeken a listákon rendszeresen közvetlenül a legolcsóbb területek után következik. (2020-ban például a [22. helyen](#) voltunk.)

Zárul az olló

Az idei listán összesen 220 ország és egyéb régió szerepel. A területeken belül átlag nagyjából 15 különféle elérhető csomag árát hasonlították össze. Ezek átlaga pedig kiadta, hogy egy-egy országban mennyit kell fizetni a vezetékes internetszolgáltatásért. Idén a legolcsóbb Szíria lett, ahol a szélessávú kapcsolathoz havonta mindössze átlag 2 dollár 15 centet kell fizetni. (A polgárháborútól sújtott országban azért is jöhetett ki ilyen alacsony érték, mivel a helyi fizetőeszköz egyetlen év alatt értéke háromnegyedét elvesztette a dollárral szemben.)

A drágasági rekorder címét ezúttal Burundi kapta, ahol majdnem 430 dollárba kerül átlagosan egy havi előfizetői csomag. A 2 dollárhoz képest ez meglehetősen sokkoló ár, ugyanakkor a korábbi években a lista alján volt már példa több mint 2600 dolláros árszintre is, azaz az olló legalább zárulni látszik.

Régiós viszonyok

Ami Kelet-Európát illeti, régióinkban fogyasztói szempontból elég jó a helyzet. Romániában 9, Bulgáriában pedig valamivel több mint 10 dollárba kerül egy hónapnyi internetkapcsolat (előbbi 8., utóbbi 12. helyet ér az olcsósági listán). Koszovóban és Magyarországon 15 dollárnál csak egy pár centtel kerül többbe a vezetékes net, ami a 23. és 24. helyet jelenti a rangsorban. Ugyanakkor a jó adatok mögött itt is felvetődhet a helyi fizetőeszköz(ök) árfolyamváltozásának kérdése. A forint például az elmúlt egy év alatt nagyjából 10 százalékkal értékelődött le az amerikai dollárhoz képest.

A magyar eredményekkel kapcsolatban ugyanakkor azt is érdemes megemlíteni, hogy a kedvező ár igen jó letöltési sebességgel párosul. A brit ár-összehasonlító oldal munkatársai rendszeresen szondázzák a szolgáltatók által biztosított hálózati sebességeket is. 2020 őszen például Magyarország a [legjobb 10-be is befért](#) a maga közel 100 Mbps átlagos értékével.

Válogatta: *Fonyó Istvánné*

Forrás: www.bitport.hu

Hanyagolják a digitális képességeket az európai iskolákban

Sok végzős is csak annyit tud, amennyi az iskolán kívül ragadt rá, ez pedig a munkáltatók szerint jelentős hiányosságokat okoz még az alapvető digitális képességekben is.

A digitális készségek ma már szinte iparágtól független alapkövetelménynek számítanak, ezt ezt Európa legnagyobb részén nem tükrözi sem az oktatáspolitikája, sem az iskolák felszereltsége, sem pedig a tanárok felkészültsége – derül ki a Fujitsu nemzetközi felméréséből. A társaság közleménye szerint a digitális írástudás jelenlegi helyzetéről végzett kutatásnak különös jelentőséget ad, hogy a következő állami PISA-felmérés csak 2025-ben esedékes.

A vizsgálat alapján Dánia kivételével minden országban hiányos a digitális írástudás oktatása az iskolákban. Miközben a dán diákok 86 százaléka legalább heti egy alkalommal online együttműködést folytat társaival, addig ugyanez az arány Németországban már csak 12 százalékos. Ennek oka a Fujitsu megállapítása szerint főleg a tanári támogatás hiánya, amennyiben a pedagógusok nem érzékelik a digitális eszközök használatának sürgős igényét az iskolákban.

Összehasonlításképpen: Dániában a tanárok 64 százaléka fogadja el teljes mértékben a digitális média tantermi használatát, szemben a Németországban mért 9 százalékkal. Emiatt a diákok többsége csak az iskolán kívül szerez digitális kompetenciát, nagy a különbség azok iskolán belüli és iskolán kívüli használata között. Ha mégis helyet kap a digitális média a tanteremben, az főként kisebb kutatási projektek vagy internetes információkeresés céljából fordul elő.

A digitális bennszülötteket is tanítani kellene

Az olyan fontos digitális készségekkel is, mint amilyen az online együttműködés, csak az oktatási intézmények kis része foglalkozik, és a tudatos internethasználattal kapcsolatban is csak az Egyesült Királyság rendelkezik célzott programmal. Az oktatás eszközellátottsága és digitális szolgál-

tatásai terén is sokan tapasztalnak hiányosságokat, a portugál vagy német iskolaigazgatóknak például 30 százaléka tartja megfelelőnek az iskolájában elérhető kapcsolatok sebességét.

A németek szerint egyébként a tanárok sem képesek eredményesen oktatni a digitális média használatát. A tanulmányban idézett szakértő szerint az európai oktatási rendszerben a számítógépes írástudást fejlesztő kezdeményezések többsége a számítógéphasználatra összpontosít, és nem terjed ki a munkahelyeken használt médiára, nem biztosít a diákoknak interaktív, együttműködő és személyre szabott tantermi környezetet a tartalomkészítés gyakorlásához.

A felmérés egyik fontos megállapítása, hogy jelenleg sem a diákok, sem a munkáltatók nem bíznak a végzősök digitális képességeiben. Bár a digitális média kommunikációs és együttműködési célú használata terén nagyobb az önbizalmuk, a problémamegoldás és a tartalomkészítés terén bizonytalanabbak. A munkáltatók Európa-szerte úgy látják, hogy a kezdő pályázók az alapvető digitális készségeknek is híján vannak, nem tudnak prezentálni vagy irodai szoftvereket használni.

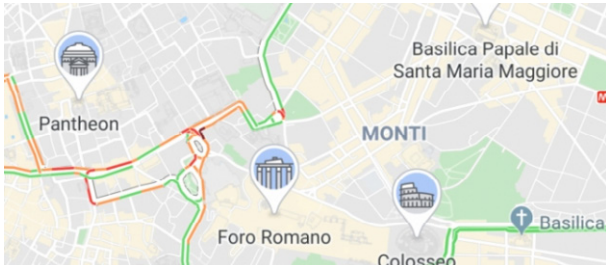
Egy másik fontos szempont, hogy a tudásuk ebből eredően az adatvédelemben is hiányos: a Fujitsu kutatása alapján a vállalatok több mint 50 százaléka találja úgy, hogy a frissen végzettek nem rendelkeznek megfelelő tudással ezen a területen. Bár az új generáció tagjairól digitális bennszülöttként beszélünk, a felmérés szerint formálisabb digitális oktatásra lenne szükség, hogy a végzősök tényleg megállják a helyüket a munkahelyen és a digitális társadalomban.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: <https://bitport.hu>

Még pontosabb lesz a Google Térkép

A szolgáltatás számos új funkcióval bővül és még több információt fog közölni a felhasználókkal.

Rubén Lozano-Aguilera, a Google Térképért felelős termékmenedzser a [blogbejegyzésében](#) azt írta, hogy a frissítések után a platform már nem csupán arra hívja majd fel az emberek figyelmét, hogy az adott utakon vagy útszakaszokon kell-e útdíjat fizetni, hanem azt is, hogy annak összege pontosan mennyi. Mindez azért hasznos, mert az útdíjak számos országban függenek például a napszaktól és attól is, hogy hétköznap van-e vagy hétvége, esetleg ünnepnap.

Azt, hogy valahol kell-e útdíjat fizetni, már most is kijelzi a Google Térkép, de az összeget nem mutatja. A funkció ettől a hónaptól elérhető lesz az Amerikai

Egyesült Államok, India, Indonézia és Japán útjain, majd a világ más országaiban, így Magyarországon is. Emellett a szolgáltatás a navigáció során a részletes térképnézetet fogja mutatni, így a vezetők azt is látják majd, hogy melyik kereszteződésnél vannak lámpák vagy közlekedési táblák. Az előbbieket már most is jelzi a platform. A Google Térkép ezenkívül a különösen érdekes területeket is jelölni akarja.

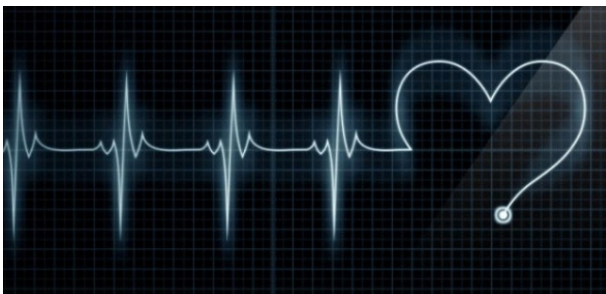
Bizonyos városokban további információk lesznek hozzáférhetők az utak jellemzőiről, például, hogy milyen szélesek vagy hogy vannak-e elhelyezve közlekedési szigetek. A javított nézet a következő hetekben egyaránt elérhetővé válik Android, iOS, Android Auto és Apple CarPlay alatt. Az iOS-t használók új widgeteket is kapnak és a navigáció akár az Apple Watch okosóráról is elindítható lesz. A Google Térképet integrálják a Spotlight, a Siri és a Shortcuts alkalmazásokba is.

Válogatta: Berke Barnabásné

Forrás: www.sg.hu

A mesterséges intelligencia segíthet felismerni a szívinfarktust

A technológia hatékonyan támogathatja a szakemberek munkáját.

A szívinfarktus és a megtört szív szindróma tünetei nagyon hasonlítanak egymásra. A megtört szív szindróma során a szív egy része átmenetileg megnagyobbodik, ezt az állapotot az orvostudomány

cardiomyopathia néven ismeri, amely tulajdonképpen nem más, mint egyfajta szívizombántalom. A jelenséget először 1911-ben japán orvosok írták le, takotsubo cardiomyopathia néven, főleg a nőket érinti és rendkívüli érzelmi vagy fizikai stresszhelyzetben alakulhat ki.

A Zürichi Egyetemi Klinika kutatói [kiderítették](#), hogy a mesterséges intelligencia a szívinfarktus és a megtört szív szindróma megkülönböztetésekor hatékonyabbnak bizonyult, mint a tapasztalt kardiológusok. A szakemberek arra voltak kíváncsiak, hogy a gépi tanulás tud-e segíteni a kardiovaszkuláris megbetegedések megkülönböztetésében.

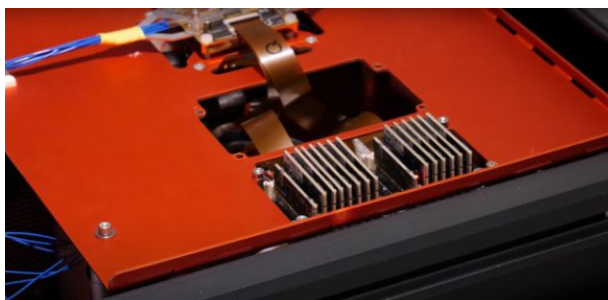
A tudósok a nemzetközi takotsubo adatbázisban szereplő információkat éppúgy **felhasználták**, mint a Zürichi Akut Koszorúér-betegségek Adatbázisában szereplő anyagokat. Összesen 224 szívinfarktusos és 224 megtört szív szindrómás beteg adatait vizsgálták meg. Az első lépés egy mély tanulási modell kifejlesztése volt, amelynek a felkészítésére 228 páciens információit használták fel. A cél az volt, hogy a rendszer felismerje a különböző mintákat, majd azokat folyamatosan egyre pontosabban határozza meg. A mesterséges intelligencia előnye, hogy olyan dolgokat is észrevesz, amiket az emberi szem és agy nem.

A megalkotott algoritmus a fennmaradó 200 beteg adatait elemezte és ugyanezt tette négy tapasztalt kardiológus is. Itt kiderült, hogy a mesterséges intelligencia sokkal jobb volt. Mindenesetre ahhoz, hogy az új megoldást a mindennapok során alkalmazni lehessen, további tesztekre van szükség. *Christian Templin*, a Zürichi Egyetemi Klinika kardiológusa kifejtette, hogy sikerült megmutatniuk a mesterséges intelligenciában rejlő lehetőségeket és ha még több adat áll rendelkezésre, akkor a gépi számítások még pontosabbak lehetnek.

Válogatta: *Berke Barnabásné*

Forrás: www.sg.hu

Kvantumprocesszor érkezett az ELTE-re

A világszínvonalat képviselő kvantumhardvert közösen vásárolta meg az ELTE két kutatócsoportja a Kvantuminformatika Nemzeti Laboratóriumban folyó munkájukhoz. Az eszköz mind az alap-, mind pedig az alkalmazott kutatásban versenyképesé teheti a magyar kutatócsoportokat a nagy horde-rejű, interdiszciplináris innovációk területén.

Bár a kvantum jelenségeken alapuló számítások konkrét alkalmazásokban megmutatkozó előnyei még korlátozottak és nem beszélhetünk ezen a területen igazi versenyről, abban konszenzus van, hogy a kvantumszámítógépek a jövőben jelentős, alapvető hatást gyakorolnak az informatikai trendekre és hamarosan eljöhethet az idő, amikor részben át is írják annak szabályait.

A magyarországi kvantuminformatikai kutatásokat a Kvantuminformatikai Nemzeti Laboratórium intézményeken és diszciplínákon átívelő tevékenysége fogja össze jelenleg a legszélesebb körben.

Az ELTE Informatikai Karán és Természettudományi Karán a következő területeken végeznek kutatásokat: kvantumszámítógépek programozását megkönnyítő programozási nyelvek és szoftverfejlesztési eszközök (fordítóprogramok, elemző, profilozó és refaktoráló eszközök), klasszikus és kvantum programelemek egyesítése, kódoptimalizálási módszerek, kvantumalgoritmusok, kvantumszámítógép-szimulátorok, posztkvantum kriptográfia, valamint optikai és kvantumoptikai alapjelenségek kísérleti úton való tanulmányozása.

Az ELTE a Laboratóriumban folyó kutatómunka infrastrukturális háttereként 2021 végén szerzett be egy Közép-Európában egyedülálló, a világ élvonalát képviselő fotonikus processzort. A fotonikus processzorok kulcsfontosságúak mind a kvantum, mind a fényt használó információfeldolgozási feladatokban. Mivel a lineáris optikai kvantuminformáció-feldolgozáshoz nagyméretű és alacsony veszteségű programozható fotonikus processzorokra van szükség, a Laboratórium támogatásával az ELTE választása egy egyetemi startup, a University of Twente campusán működő QuiX Quantum univerzális kvantumfotonikus processzorára esett.

Vattay Gábor, a Természettudományi Karon működő tudományos műhely vezetője elmondta, ez egy kis veszteségű, 8 üzemmódú, hangolható lineáris interferométer. A nyalábokra osztott lézer-

sugár interferenciáját mérő műszer a hullámvezetők elrendezése miatt tetszőleges lineáris optikai transzformációt, azaz számítási műveletet tesz lehetővé. A műveleteket a processzorhoz csatlakoztatott hagyományos számítógépen futó program vezérli.

Az eszköz programozása egy unitér mátrix segítségével történik. A jelenleg 8*8-as mátrix alatt a processzor meghatározott megbízhatósággal hajtja végre a programot. A program megbízhatósága mérhető, és az előforduló hibák mintázatai akár gépi tanulási algoritmusok segítségével detektálhatóak. E tudás birtokában az ELTE-n különféle hibajavítási technikákat dolgoznak ki, és a kutató akár egy egyszerű önellenőrzéssel átalakíthatja a mátrixát úgy, hogy a mérési eredmény az elvárt-hoz a lehető legközelebb legyen.

Az új típusú számítógép-architektúrák nem jelennek gyakorlati megoldást minden számítási problémára, de rendkívül jól használhatók olyan problémák esetén, amelyekhez nagyszámú lehetséges kombináció kiszámítása szükséges. Nagy hatékonyság várható például a gépi tanulás, a kombinatorikus optimalizálás, az adatbázis-keresés, a portfólió-optimalizálás területén. A kiberbiztonság szempontjából fontos alkalmazási lehetőség a véletlenszám-generálás, valamint a nagy számok faktorizációja. A kvantum és fotonikus eszközök jelenleg drágák, rossz a hibatűrésük, (bizonyos fajtáik) nagyok, és speciális környezetet igényelnek, ezért a fejlesztési folyamat sikerének zálogai a felhasználóbarát architektúrák és a felhőben való használhatóság, az infrastruktúra megosztása, a hozzáférés biztosítása és a szimuláció.

Az Informatikai Karon *Kozsik Tamás* és kutatócsoportja által fejlesztett, szabadon hozzáférhető Piquasso szimulátor hatékonyságát tekintve a világ legjobbjai közé tartozik. Az alkalmazás bizonyos számításokban akár négyszer gyorsabb, mint a jelenleg piacvezető TheWalrus (Xanadu) szimulátor, sőt a kutatók FPGA-alapú számításgyorsítójával ez az előny 13-szorosra is növelhető. A kvantumszimulátorok a kvantumalgoritmusok futtatására alkalmasak kvantumszámítógép nélkül, így megkönnyítik az algoritmusok tesztelését és a hibakeresést. Jelenleg a szimulátorok kapacitása még jelentősen meghaladja a fizikailag megvalósított kvantumszámítógépekét, de ez a trend hamarosan megfordul. A következő évek nagy kihívása, hogy K+F+I eredményeik mennyire teszik a magyar kutatócsoportokat versenyképesé az európai zászlóshajó programban, kellően sikeresek leszünk-e a nagy horde-rejű interdiszciplináris tudományos és technológiai kihívásokat célzó kutatási tevékenységek koncentrációjában, az eredmények technológiai, üzleti becsatornázásában. Az ELTE-n üzemelő kvantumhardver a közeli jövő egyik nagy ígérete ebben az irányban. A Laboratórium kutatási eredményei bekerülnek az ELTE oktatási programjaiba. Idén augusztusban pedig várja az érdeklődő hallgatókat és fiatal kutatókat a Posztkvantum Kriptográfia Nyári Egyetem az Informatikai Karon, ahol akadémiai és ipari területről érkező vezető nemzetközi kutatók tartanak majd előadásokat.

Válogatta: Berke Barnabásné

Forrás: www.sg.hu

Megkönnyíti az Androidra való váltást a Google

Egy saját alkalmazást tettek elérhetővé, amely leegyszerűsíti az iOS-ről történő átállást.

Az Android operációs rendszer kapcsán legutóbb arról írtunk, hogy már ezen a platformon is **gyorsan törölhető** a keresési előzmények, a Google azonban most, alig néhány nappal később, egy újabb húzásra szánta el magát. A saját app közzétételével az Apple felhasználóit célozzák meg, az ő dolgukat könnyítenék meg.

A cég, amely érdekes módon eddig egyáltalán nem reklámozta a hivatalos alkalmazás elérhetővé válását, még a hónap elején véglegesítette a **Switch to Android** névre keresztelt szoftvert, amely ezzel egy időben vált hozzáférhetővé az Apple online boltjában. A mellékelt magyarázat szerint ezzel a felhasználók kábelek és vezetékek nélkül, kényel-

mes és egyszerű módon oldhatják meg a meglévő kapcsolatok átvitelét, de ugyanígy gyorsan átmozgatható a naptárban eltárolt események listája, valamint a fotók és a videók tárháza, miközben további utasításokat találunk benne az iCloud-ban eltárolt tartalmak áthozatalára vonatkozóan. Az App egyben az iMessage kikapcsolásában is segít, ezzel elkerülhetjük a frissen beérkező üzenetek elmulasztását, tovább növelve a kényelmet.

A Google a Pixel-telefonok esetében eddig is biztosított egy hasonló, ám jóval kezdetlegesebb megoldást, amely a Quick Switch Adapter néven elérhető. Ez utóbbi az iOS 8.0 és még frissebb szoftvert futtató iPhone-ok esetében teszi lehetővé az

Android 5.0-s és az annál újabb készülékekre való kényelmes váltást, amely ugyanúgy kiterjed a kapcsolatokra, a naptárra, a fotókra, zenére, valamint a videókra, de az iMessage-üzenetek, az SMS-ek, valamint számos további komponens sem marad le a listáról. Kétségtelen tény viszont, hogy a saját app megjelenésével tovább egyszerűsödik a magukat váltásra rászánó felhasználók dolga.

Az Apple amúgy már 2015 óta biztosít egy hasonló alkalmazást a Play Store kínálatában, amely a [Move to iOS](#) néven elérhető ott.

Válogatta: Berke Barnabásné

Forrás: www.sg.hu

Rengeteg újdonsággal áll elő az Apple – mikre számíthatunk?

A tech-világ egyik nagy eseménye a WWDC, azaz az Apple éves fejlesztői konferenciája, ahol sok minden kiderül a Cupertino-i cég hardveres és szoftveres terveiről. Idén is tartanak ilyen rendezvényt, azonban lehet, hogy sokan csalódottak lesznek.

Miközben a világ mintha lassan elengedné a koronavírus miatti szigorításokat, az Apple-nél még óvatosak, így sokakban csalódást keltett, amikor bejelentették, hogy az idei fejlesztői konferencia, a WWDC22 továbbra is a virtuális térben kerül megrendezésre, június 6. és 10. között.

Az elmúlt évek gyakorlatát követve ez a konferencia elsősorban a fejlesztőknek szól, és számukra ingyenes a részvétel. „A WWDC mindig is a kapcsolatteremtés és a közösségépítés fóruma volt” – írja [Susan Prescott](#), az Apple egyik alelnöke, hozzátéve, hogy ebben a szellemben hívják meg a fejlesztőket a világ minden tájáról. Jöjjenek össze, hogy felfedezzék, hogyan valósítsák meg legjobb ötleteiket.

Az Apple szokás szerint szűkszavú a közleményében, de annyit azért elárul, hogy bemutatják az iOS, az iPadOS, a macOS, a WatchOS és a tvOS legújabb fejlesztéseit. Korábban már szivárogtak ki pletykák ezekről, így például az, hogy bár az iOS 16 bőven hoz majd új funkciókat, nem fog radikálisan

változni az iOS 15-höz képest. Az új „órás operációs rendszer”, a WatchOS 9 frissítéseket fog tartalmazni a tevékenység és az állapotkövetési funkciók terén, viszont az új macOS-ről (macOS Mammoth?) nincsenek bennfentes információk. Hardvervonalon két új Mac modellre lehet számítani, amelyből az egyik valószínűleg egy MacBook Air lesz.

Harmadik éve az Apple a Swift Student Challenge programmal is támogatja a kódolni szerető diákokat. A Swift Playgrounds egy iPad és Mac alkalmazás, amely interaktív és szórakoztatóvá teszi a Swift programozási nyelv tanulását. Az [idei kihívásra](#) a világ minden tájáról várják a diákokat. Akiknek egy általuk választott témában kell Swift Playgrounds alkalmazásprojektet készíteni, amit április 25-ig kell beküldeniük.

Válogatta: Berke Barnabásné

Forrás: www.hvg.hu

Szavazzon a kortárs irodalomra!

Elindult a Libri irodalmi díjak idei kampánya, megvannak a döntős könyvek is.

Kampánycél:

A Libri Könyvkereskedelmi Kft. a kultúra elhivatott pártolójaként legfontosabb feladatának az olvasás népszerűsítését tartja, ezért hozta létre 2016-ban a Libri irodalmi díjat és az ehhez kapcsolódó Libri irodalmi közönségdíjat. A Libri idén hetedik alkalommal jutalmazza az előző év legjobb szépirodalmi könyveit, a díjak kampányában a magyar irodalom sokszínűségét és igényességét mutatja be, felhívja a figyelmet arra, hogy a kortárs magyar könyvek kiemelkedő minőséget képviselnek. A Libri a díjak kampányában nemcsak a nyerteseket, de mind a 10 döntőbe került szerzőt bemutatja, könyveiket a jövő klasszikusaiként aposztrofálja, a művekből származó idézeteket pedig ténylegesen idézhető hivatkozási ponttá teszi a kultúra iránt nyitott olvasók számára. A díjazottak 2–2 millió forintot és 30–30 millió forint értékű médiatámogatást kapnak.

A 10 döntős könyv:

Bartók Imre *Lovak a folyóban* című regénye, **Bödöcs Tibor** *Mulat a Manézs* című szatírája, **Danyi Zoltán** *A rózsákról* című regénye, **Gerlóczy Márton** *Fikció 1. - A katlan* című önéletrajzi regénye, **Keresztury Tibor** *Hűlt helyem* című regénye, **Krasznahorkai László** *Herscht 07769* című regénye, **Szvoren Edina** *Mondatok a csodálkozásról* című novelláskötete, **Tóth Krisztina** *Bálnadal* című verseskötete, **Vonnák Diána** *Látlak* című novelláskötete, valamint **Závada Péter** *Gondoskodás* című verseskötete.

A zsűri tagjai: **Bálint András** színész; **Beck Zoltán**, a 30Y énekes-gitárosa, egyetemi adjunktus; **Fullajtár Andrea** színész; **Károlyi Csaba** irodalomkritikus, az ÉS főszerkesztő-helyettese; és **Szilágyi Zsófia** irodalomtörténész.

Kreatív koncepció:

A 2022-es Libri irodalmi díjak vizuális koncepcióját az a törekvés határozza meg, hogy rámutassanak a kortárs magyar irodalmi élet sokszínűségére, és hogy érzékeltessék: a köztünk élő írók annyifélék, ahányan olvassuk őket. A látványvilágban fontos szerepet kap a különböző, egymás mellett mégis

nagyszerűen megférő színek játéka, kiemelve a magyar irodalom legjobbjainak egyedi vonásait. A szerzők körüli tér szerepét egyszerű anyagok és tárgyak veszik át, ami figyelmünket az írók egyéni kisugárzására és személyiségére hívja fel.

www.libri.hu/irodalmidij

A díjakhoz tartozó kampány idején szlogenje: **Szavazzon a kortárs irodalomra!**

Együttműködések:

A Libri a tavalyi évhez hasonlóan 2022-ben is több kulturális intézmény művészeivel és vezetőjével készít interjút a díjak kapcsán. Az így készült beszélgetések a kampány során megjelennek a **Libri Magazinban**, valamint az adott intézmény közösségimédia-felületein is. Az együttműködésben részt vesz a Miskolci Nemzeti Színház, a Pécsi Nemzeti Színház, a székesfehérvári Vörösmarty Színház, a Kecskeméti Nemzeti Színház, valamint a Szegedi Nemzeti Színház. Az interjúkban arról kérdezik a társművészetek képviselőit, hogy mennyire követik a kortárs magyar irodalmat, miért tartják fontosnak, hogy a kultúra minél több emberhez eljusson.

Média:

Print- és bannerhirdetések jelennek meg kulturális, szakmai, üzleti és életmódmagazinokban, az outdoor megjelenést 110 darabos országos CLP-kampány biztosítja, ezt egészíti ki a budapesti Károly körúton elhelyezett épületháló, valamint a Nyugati téri full-branding villamosmegálló. Az újsághirdetések és a CLP-kampány mellett, a kampány kiterjed rádió-, valamint Youtube-hirdetésekre, továbbá a streamingfelületekre is.

PR:

A kampányban a kulturális és marketingszakmai sajtó, valamint az életmódmagazinok felé közleményekkel és interjúkkal kommunikál a Libri. Továbbá a **Libri Magazin** oldalán a kampányidőszakban írásos és videóinterjúk is készülnek a 10 döntős szerzővel, valamint a magyar művészeti szcéna jeles képviselőivel.

Közösségi média:

A Libri közösségimédia-felületein a kampány elemeinek felhasználásával szavazásra való részvételre buzdít. Emellett előtérbe helyezi a zsűri, a döntős szerzők és könyveik bemutatását, a kortárs irodalmat, valamint egyéb olvasásnépszerűsítő tartalmakat. A Libri a kampány során érdeklődést, párbeszédet és aktivitást generáló bejegyzéseket oszt meg oldalain, valamint nyereményjátékot szervez, amelynek keretében döntős szerzők által dedikált könyveket, valamint más könyvcsomagokat sorsolnak ki.

A kampány időtartama:

Szavazás: 2022. március 30. – május 10.

A nyertesekről szóló utókommunikáció: 2022. május 19-től június végéig

Érdekességek, behind the scenes:

- A tavaly megjelent, magyar szerzők által írt, magyarul kiadott szép- és tényirodalmi művek közül 49 kiadó 150 könyve került fel 2021-ben a díjak hosszúlistájára.
- 189 neves közéleti személyiség segített kiválasztani azt a 10 könyvet, melyek a rövidlistát adják. Köztük írók, színészek, könyvpiaci szakemberek, orvosok és újságírók is vannak.
- A díj kihirdetésének pillanatáig a nyertesek kiléte szigorúan titkos.
- A fotózás és a díjátadó helyszíne egyaránt a MOME (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem). Az eseményről készült gálavideót az olvasóközönség a Libri Facebook oldalán követheti élőben, az esemény után pedig az RTL Most! felületén nézheti vissza.

Válogatta: Berke Barnabásné

Forrás: www.kreativ.hu

Tovább veszt lendületéből a Zoom

Koi Tamás

Továbbra sem tud mit kezdeni a pandémia "laza" időszakában magával a koronavírus világvilágjárvány felfutásával párhuzamosan óriásira hízott, szinte a semmiből előrobbanó videokonferencia-platform, a Zoom.

Látványosan képtelen megfordítani az egyre lassuló növekedési trendet a világ egyik legnagyobb online videokonferencia-platformjának üzemeltetője, a pandémiás időszak legnagyobb haszonélvezői közé sorolt Zoom Video Communications. A cég tegnap újabb, az előzetes várakozásokhoz

képeket is lehangolóbb üzleti negyedéves teljesítményről számolt be, és egyelőre az sem látszik, hogy a cégnek van-e bármilyen receptje a trend megfordításához.

A Zoom a január 31-ével zárult negyedik üzleti negyedévében 1,071 milliárd dollárnyi árbevételt termelt, ami mindössze 21%-os növekedésnek felel meg az egy évvel korábbi időszakhoz képest - a társaság korábban soha, egyetlen pénzügyi periódusban sem produkált még ilyen lassú növekedést. Bár a növekedés mértéke így is jelentősnek tűnhet, a lassulás mértékét jól érzékelteti, hogy volt olyan negyedéve a cégnek, amikor az éves árbevétel-növekedés meghaladta a 360%-ot.

A cég működési profitja eközben éves összehasonlításban 2%-kal, 251,8 millió dollárra csökkent, emellett egy másik fontos mutató, a 10 főnél nagyobb felhasználóval rendelkező vállalati ügyfe-

lek száma is visszaesett, így a cégnek jelenleg kevés híján 510 ezer ilyen partnere van - ezt a számot ugyanakkor a következő negyedévtől kezdődően nem teszi már közzé a vállalat.

A Zoom szárnyalása a pandémia kezdetével párhuzamosan indult, a kínai származású üzletember, *Eric Yuan* cége egy éven keresztül egymás után döntötte a korábbi pénzügyi rekordokat, a befektetők pedig imádták a cég papírjait, talán kissé túlságosan is, amit jól jelez, hogy a cégérték a 2020 októberi csúcson elérte a 160 milliárd dollárt, miközben

a szakma egyik veteránjának számító Cisco éppen 170 milliárd dollárnál tartott.

A versenytársak azóta észbe kaptak, emellett a járvány elleni küzdelem is hatékonyabbá vált, mint mostanra kiderült, mindkét fejlemény rendkívül rosszul a Zoomnak, mely valamivel több mint egy év alatt elvesztette a csúcson képviselt értékének háromnegyedét.

Válogatta: *Berke Barnabásné*

Forrás: www.hwsww.hu

Világon egyedinek számító épületben kap helyet nemzeti könyvtárunk archivális raktára

Kolinek Nóra

Az Országos Széchényi Könyvtár kötelempéldányainak elhelyezését szolgáló raktárépület kivitelezését a WHB és Fejér-B.Á.L. konzorciuma végzi el.

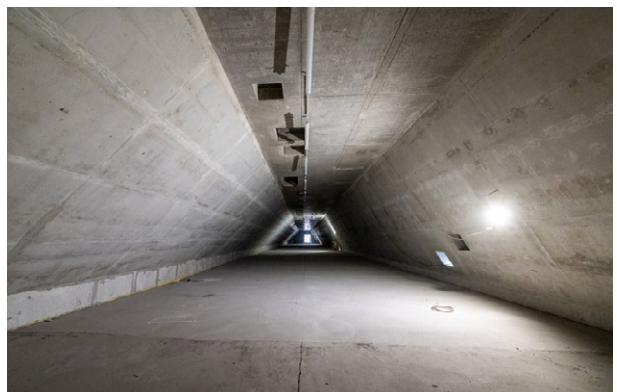
Az eredeti ütemezésnek megfelelően halad az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) archivális raktárépületének építése – olvasható a bibliotéka közleményében.

A végleges megőrzési kötelezettséggel érintett dokumentumok megfelelő tárolására, 100 éves időtartamra tervezett raktárt a Nemzeti Vagyonkezelő megrendelésére a FEJÉR-B.Á.L. Zrt. és a WEST HUNGÁRIA BAU Kft. (WHB) konzorciuma építi Piliscsabán, a Iosephinum területén. Korábban már beszámoltunk arról, hogy a világon is egyedinek számító, különleges épületet a TSPC Csoport tervezte. A homlokzaton könyvforma, falevél-erezet és digitalizációra utaló mintázat is megjelenik majd.

Az épület megvalósítására a Makovecz Imre bátyja nagy projektben kerül sor, építészeti felhasználásával kivitelezett Avicenna kutatóintézethez illeszkedik.

A homlokzat munkái rövidesen megkezdődnek

A 2022. március 30-án a helyszínen tartott épületbejárásán a konzorcium képviselői arról tájékoztatták *Demeter Szilárdot*, a nemzeti könyvtár, a magyar könyvszakma és irodalmi közgyűjtemények

Fotók: Nagy Mihály / magyarepitok.hu

Fotók: Nagy Mihály / magyarepitok.hu

integrált fejlesztéséért felelős miniszteri biztosát, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatóját és Rózsa Dávidot, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatóját, hogy jelenleg az épületen belül a kartonfalak építése és az aljzatbetonozási munkák zajlanak. Az elektromoskábel-tálcá-nyomvonalak 90 százalékban már elkészültek, a raktárrészen a lámpatestek felszerelése, valamint a kábelezési, szerelvényezési munkálatok folynak.

A fűtés-hűtés hálózat és a légtechnikai nyomvonalak kiépítése folyamatos, pillanatnyilag 60 százalékos készütségi állapotban van. A külső közművek (ivóvíz, tűzi víz, locsolóvíz, csatornák, csapadék- és szennyvíz, távhő) kivitelezési munkái 90 százalékos készütségekben vannak.

Még március hónapban megkezdődtek az épület homlokzati és ács munkái.

Speciális szerverterem is helyet kap

Mészáros Tamás, az OSZK Gyűjteménymegőrzési Főosztályának vezetője arról számolt be, hogy a raktárépület 2023-as átadását követően a nemzeti könyvtár elsősorban a kötelezpéldányként beérkezett, megőrzésre szánt könyvek és időszak

kiadványok példányait helyezi el a raktárban, valamint itt valósulhat meg a nemzeti bibliotéka digitális objektumainak georedundáns módon történő hosszú távú megőrzése is.

Az új, modern raktárépület minden állományvédelmi szempontnak megfelel. Beköltözéskor a tervek szerint 35 000 polcfolyóméternyi állományrészt helyeznek ide, amelyet később az OSZK éves gyarapodása követ.

Az épület egy 81 000 polcfolyóméter befogadóképességű könyvraktár 11 000 négyzetméternyi bruttó alapterületen, ahol többek között egy speciális szerverterem is helyet kap.

A lejtőbe bevágott egykori sportpályán – a mai Bivalyréten – lesz a nagy méretű, 125 × 34,5 méter kontúrméretű raktárépület, amely – mint fokozott biztonságot követelő létesítmény – védett, bekerített területen működik. A programban meghatározott tömörraktári építményhez kiszolgáló üzemi és szociális területek is kapcsolódnak.

Válogatta: Berke Barnabásné

Forrás: www.magyarepitok.hu

Visszacsempészték Darwin eltűnt naplóit a Cambridge-i Egyetem könyvtárába

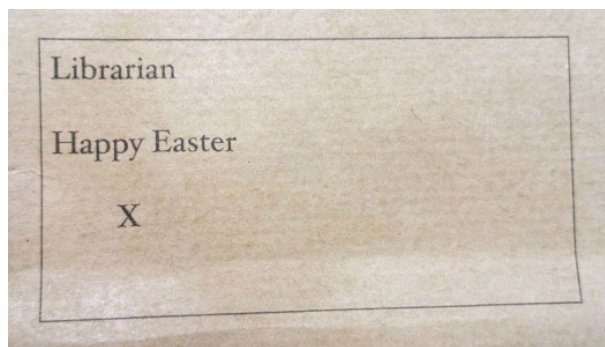
Visszacsempészte valaki Charles Darwin eltűnt naplóit a Cambridge-i Egyetem könyvtárába: a két könyvecskét, amelyeknek 22 éve kelt lába, a könyvtár padlóján egy rózsaszín ajándéktáskában hagyta ott egy ismeretlen – írja a BBC.

A több millió fontot érő, bőrkötésű kis könyvekben található a tudós „életfa” vázlata is. A naplók 15 hónappal azután kerültek vissza, hogy a BBC először beszámolt az eltűnésükről, és a könyvtár felhívást tett közzé a megtalálásukra.

„Örömteli érzés. Biztonságban, jó állapotban vannak, hazaérték” – mondta *dr. Jessica Gardner*, az egyetem könyvtárosa mosolyogva az újságíróknak.

Hogy ki adta vissza a két képeslap méretű jegyzetömböt, az nem derült ki. A rózsaszín ajándéktáska, amiben ott hagyták őket, a füzetek eredeti, kék dobozát tartalmazta, valamint egy egyszerű barna borítékot. Ebben egy rövid üzenet volt olvasható: „Boldog húsvétot, könyvtáros X.”

Fotók: Cambridge-i Egyetemi Könyvtár

Válogatta: *Berke Barnabásné*

Forrás: Facebook, 2022. április 5.

Visszaél a hatalmával a felhőpiacon a Microsoft?

Több cég fordult közös keresettel az Európai Bizottsághoz, mondván a Microsoft az üzleti szoftverek piacán lévő 86 százalékos monopolisztikus uralmával próbálja kiszorítani vetélytársait a felhőpiacon.

A Bloomberg azt írta, hogy a redmondi konzernnel szemben az a vád merült fel, hogy az elmúlt évtizedekben az operációs rendszerek és az irodai szoftvercsomagok területén megszerzett piaci hatalmát arra használta fel, hogy a felhőszolgáltatások piacán lévő pozícióját kiépítse, és ezt a gyakorlatot elsősorban az Amazon és a Google kárára követte el.

Az OVH Groupe SAS francia felhőszolgáltató még márciusban nyújtotta be más vállalatokkal közösen a versenyhivatali beadványát a társaság ellen az Európai Bizottsághoz. Az OVH SAS szóvivője akkor azt nyilatkozta, hogy azáltal, hogy a Microsoft visszaél a piaci hatalmával, aláássa a tisztességes piaci versenyt és korlátozza a felhasználók választási lehetőségeit ezen a területen.

A Microsoft 2019-ben változtatta meg a licenctételeit, azóta sokkal több pénzt kér azokért a szoftverekért, amelyekre az embereknek és a cégeknek általában a leginkább szükségük van, vagyis a Windows operációs rendszerekért és az Office irodai programcsomagért, különösen, ha azokat rivális felhőszolgáltatásokban akarják használni. Számos esetben pedig egyenesen megtiltották a konkurens felhőkben való futtatásukat. A licencmegállapodások tartalmazzák az auditálások végrehajtását és a felhasználókkal kapcsolatos bizalmas információk Microsoft általi kezelését is.

A lépés hatása csak most, több év után jött elő, amikor a nagyobb vásárlók megújítják a régi szerződéseiket vagy lecserélik a régebbi programjait. A Bloomberg idézett egy vállalati tanácsadót, aki azt mondta, hogy az Azure integrálását tervezte

a Google felhőkörnyezetébe. Amennyiben sikerült volna megvalósítani az elképzelését, akkor csak a Windows-licenck 50 millió dollárral kerültek volna többre. Az Amazon Web Services és a Google egyébként szintén továbbította ügyfelei panaszait az Európai Bizottságnak. *Brad Smith*, a Microsoft elnöke elismerte, hogy a felmerült aggályok közül néhány jogos és rámutatott, hogy nagyon fontos a számukra, hogy többet tudjanak meg a dologról azért, hogy néhány változtatást eszközölhessenek.

A probléma mind a kisvállalatokat, mind a nagyobb szervezeteket érinti. Például a Microsoft szabályaival ellentétes Office programokat Amazon felhőben futtatni, és Windowst egy rivális szerverre telepíteni. Egy tanácsadó segített volna egy multinacionális ügyfelének Google Cloudra áttelépülni, de az ügyfél meggondolta magát, miután kiderült, hogy a Windows licenck öt év során 50 millió dollárral dobnák meg a költségeket. A vevők, tanácsadók és a forgalmazók csak névtelenül nyilatkoznak a problémákról, mivel egyrészt bizalmas licenck szerződésekről nem beszélhetnek, másrészt tartanak a Microsoft befolyásától.

Válogatta: *Berke Barnabásné*

Forrás: www.sg.hu

E számunk megjelenését önkéntes munkájával segítette:

Alter Emese
 Berke Barnabásné
 Fonyó Istvánné
 Hegyközi Ilona
 Juhász Attila
 Lévai Gábor
 Prokné Palik Mária
 Simon András
 Szakadáth István